

Вікторія Рожелюк
к.е.н., доцент, Тернопільський національний
економічний університет, м. Тернопіль,
О.І. Павликівська,
к.е.н., доцент ТНТУ, м. Тернопіль

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ВИРОБНИЧОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ В ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Вирішення завдань вдосконалення методики бухгалтерського обліку витрат на підприємствах харчової промисловості вимагає постійного контролю та аналізу за використанням ресурсів. Тому, з метою підвищення ефективності діяльності підприємства особливе значення має вибір правильних і обґрунтованих управлінських рішень на основі організації збору, формування та оцінки інформації про витрати. Вирішення цієї проблеми дозволить вийти на новий рівень побудови та організації бухгалтерського обліку витрат, підвищить його аналітичність та ефективність в управлінні підприємством.

Проведені дослідження свідчать, що останнім часом в Україні рівень виробництва та споживання продукції харчової промисловості значно зменшився в першу чергу через її низьку конкурентоспроможність, яка є результатом її високої собівартості та ціни при невідповідній якості. Основною *гіпотезою дослідження* обраної теми стало припущення, що висока собівартість вітчизняної продукції, її неконкурентноспроможна ціна, яка нерідко перевищує світові ціни, значною мірою залежить від того, що існуюча система обліку і контролю не сприяє зниженню витрат виробництва.

Проблемам розвитку та удосконалення обліку і контролю виробничих витрат присвячено досить велика кількість наукових праць відомих вітчизняних та зарубіжних вчених: Б.І. Валуєва, А.М. Герасимовича, З.В. Гуцайлюка, К. Друрі, М.В. Кужельного, Р.М. Є.В. Мниха, В.Ф. Палія, П.Т. Саблука, В.К. Савчука, В.В.Сопка, В.О.Шевчука, А.Д. Шеремета та ін. Проте, питання обліку і контролю витрат на підприємствах харчової промисловості потребують подальшого дослідження відповідно до нових соціально-економічних відносин

і процесу реформування бухгалтерського обліку за міжнародними і національними стандартами, що відбуваються в Україні. Все це визначає актуальність проведеного дослідження та його загальноекономічне значення.

З метою визначення особливостей організації та методики бухгалтерського обліку процесу виробництва на підприємствах харчової промисловості, а також окреслення кола проблемних питань обґрунтуємо вплив на побудову системи бухгалтерського обліку виду підприємства (табл. 1).

Таблиця 1

Особливості побудови обліку процесу виробництва згідно із запропонованою класифікацією підприємств харчової промисловості

Класифікаційна група	Проблеми, що виникають в обліку процесу виробництва
1. За розміром (нормативною потужністю)	
Великі	Розподіл непрямих матеріальних, загальновиробничих витрат, визначення оптимальної бази їх розподілу
Середні	Облік залишків не використаної сировини та матеріалів, розподіл цехових витрат
Малі	Всі витрати на виробництво відносяться безпосередньо на виготовлену продукцію
2. За ступенем спеціалізації та комбінування	
Спеціалізоване виробництво	Визначення кількості та вартості залишків не використаної сировини і матеріалів та їх списання
Комбіноване виробництво	Вибір бази розподілу загальновиробничих витрат між видами продукції
3. За ступенем механізації та автоматизації виробничого процесу	
Частково автоматизовані	Розділ загальновиробничих витрат, сума яких досить значна
Повна автоматизація	Розподіл амортизаційних відрахувань і витрат на обслуговування виробничого обладнання
4. За періодом роботи протягом року	
Безперервної дії	Визначення бази розподілу для кожного виду витрат. Найскладнішим є облік прямих матеріальних витрат і цехових витрат
Періодичне виробництво	Розподіл амортизаційних відрахувань виробничого приміщення, витрат на ремонт і модернізацію виробничого обладнання тощо. Визначення собівартості продукції.

На побудову обліку витрат на підприємствах харчової промисловості у відповідності до характеру організації виробництва і потреб управління господарською діяльністю значного впливу завдають специфічні особливості галузі. Проведені дослідження дозволили виділити галузеві, технологічні особливості, особливості використовуваної сировини та готової продукції, які визначають специфіку організації та технології виробництва продукції, пошук нових форм господарювання в період ринкових перетворень і впливають на

формування собівартості та організацію обліку виробничих витрат (рис. 1).

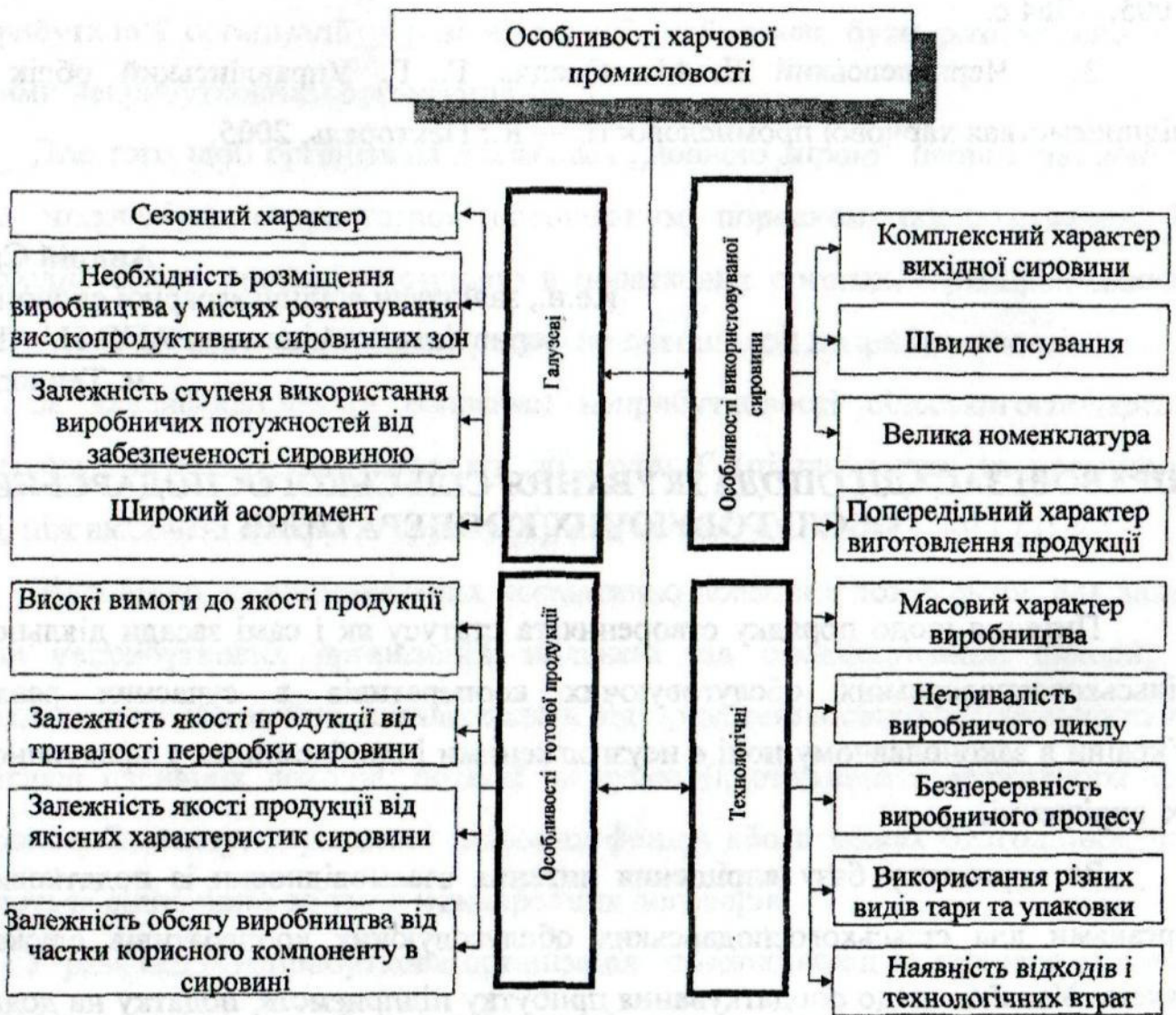

Рис. 1. Фактори впливу на організацію обліку витрат в харчовій промисловості

Отже, сучасний етап розвитку національної економіки характеризується динамізмом та якісними змінами в управлінні виробничим процесом, який потребує докорінної зміни господарського механізму на основі вдосконалення системи обліку та контролю виробничого процесу.

Література

1. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Затв. Наказом Державного комітету промполітики України від 02.02.2001 р. №47.
2. Чернелевський Л. М., Осадча Г. Г. Управлінський облік на

підприємствах харчової промисловості. Навчальний посібник. — К.: Пектораль, 2005. — 364 с.

3. Чернелевський Л. М., Осадча Г. Г. Управлінський облік на підприємствах харчової промисловості. — К.: Пектораль, 2005.